

ע"פ 1604/13 - עסילה צור חיים נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 1604/13

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט א' שהם

המערער: עסילה צור חיים

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע
מיום 15.1.2013 בת"פ 19492-04-10 שניתן על ידי
כבוד השופטת צ' צפת

תאריך הישיבה: ג' בתמוז התשע"ד (1.7.2014)

בשם המערער: עו"ד צפריר יגור; עו"ד עופר קופרמן

בשם המשיבה: עו"ד קרן רוט

פסק-דין

השופט ס' ג'ובראן:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (השופטת צ' צפת) בת"פ 19492-04-10

עמוד 1

מיום 15.1.2013, במסגרתו הושת על המערער עונש של ארבע שנות מאסר בפועל; 8 חודשי מאסר על תנאי; פסילת רישיון נהיגה לתקופה של 5 שנים מיום שחרורו מן המאסר; ופסילה על תנאי של 8 חודשים.

כתב האישום

2. המערער הורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, לפי סעיף 332(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); שתי עבירות של ניסיון לחבלה חמורה בכוונה מחמירה, לפי סעיפים 329(א)(1) ו-329(א)(2); קשירת קשר לביצוע עוון, לפי סעיף 499(א)(2) לחוק; והפרעה לשוטר במילוי תפקידו, לפי סעיף 275 לחוק. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 9.4.2010 בסמוך לשעה 3:30 לפנות בוקר, נהג המערער ברכבו במהירות גבוהה ובנהיגה פראית בתוך העיר אשדוד. במהלך נסיעתו, חלף המערער על פני שני מחסומי משטרה ולא ציית לסימוני השוטרים לו לעצור, תוך שהוא מאיץ את נסיעתו לכיונם ומנסה לפגוע בהם. המערער גם לא ציית לשתי ניידות משטרה אשר דלקו אחריו וסימנו לו לעצור. במהלך נסיעתו, עבר המערער שוב ושוב על חוקי תנועה ובכך סיכן את ביטחונם של עוברי אורח ונהגים אחרים. עוד במהלך הנסיעה, התקשר המערער לנאשמים הנוספים בתיק על מנת שיפריעו לשוטרים בכביש ויתאפשר לו להימלט. שני הנאשמים 2-3 נענו לבקשתו כשנאשם נוסף ישב במושב האחורי. כתוצאה ממעשיהם, איבדו השוטרים את עקבותיו של המערער עד שהבחינו בו רץ לתוך המושב ותפסו את הטלפון הנייד שלו שנשמט ממנו במהלך בריחתו.

3. יצוין בשלב זה כי הנאשמים הנוספים הודו במיוחס להם במסגרת הסדר טיעון. שניים מהם הורשעו בקשירת קשר לביצוע עוון והפרעה לשוטר במילוי תפקידו. על אחד מהם נגזרו שישה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות ועל השני נגזר עונש של ארבעה חודשי מאסר בפועל במצטבר לעונש המאסר אותו ריצה באותו זמן. נאשם נוסף הורשע בעבירה של סיוע לאחר מעשה בעבירת עוון וסיוע להפרעה לשוטר במילוי תפקידו ונגזר עליו עונש של 350 שעות לתועלת הציבור.

גזר הדין בבית המשפט המחוזי

4. בהוראת בית המשפט המחוזי, נערך תסקיר שירות מבחן בעניינו של המערער. מן התסקיר עלה כי המערער הוא בן 21 נשוי ואשתו בהיריון. שירות המבחן התרשם כי המערער שיתף פעולה בקבוצה הטיפולית וכי הוא התחרט על מעשיו והביע רצון לנהל חיים נורמטיביים. צוין כי תהליך מעצרו והתנאים המגבילים במהלך משפטו מהווים גורם מרתיע עבורו ומסמנים גבולות להתנהגותו. שירות המבחן המליץ להטיל על המערער עונש שירות בעבודות שירות, וזאת לנוכח גילו הצעיר, עברו הפלילי הלא מכביד (עבירה אחת של שימוש עצמי בסם), השינוי שחל בתפקודו והעובדה שהמאסר עלול להביא לרגרסיה משמעותית בתפקודו.

5. ביום 15.1.2013 נגזר דינו של המערער. בית המשפט עמד על חומרת העבירות שהורשע בהן המערער ועל הצורך בהטלת עונש כבד ומרתיע, בין היתר כדי למגר את תופעת המרדפים. בית המשפט ציין כי מלבד החומרה שבסיכון חייהם של הולכי רגל ושל נוסעים בנתיב תנועה, קיימת חומרה יתרה בסיכון שוטרים המבצעים את מלאכתם. בית המשפט קבע כי המלצת שירות המבחן אינה הולמת את חומרת העבירה ואת מידת אשמו של המערער וכי היא מייחסת משקל רק לשיקול השיקום ולא לשיקולי הענישה האחרים. בית המשפט ציין כי במקרה הנוכחי יש להעדיף את האינטרס הציבורי על פני נסיבותיו האישיות של המערער. יחד עם זאת, בית המשפט שקל לקולה את גילו הצעיר של

המערער; את העובדה שהוא ניהל אורח חיים נורמטיבי וזו מעידתו הראשונה; את שיתוף הפעולה שלו עם ההליך הטיפולי; את התגייסות משפחתו לעזרתו; וכן את לקיחת האחריות והבעת החרטה מצידו. לנוכח האמור, גזר בית המשפט המחוזי על המערער את העונשים שפורטו בפסקה 1.

הערעור

6. בערעורו, מלין המערער על חומרת העונש שהוטל עליו ועל הפער בענישה בינו לבין הנאשמים הנוספים בתיק. ביחס לחומרת העונש, טוען המערער כי לא ניתן משקל מספק לנסיבות חייו האישיות, ובכללן היותו בן 19 בעת ביצוע העבירה וכי עד לאותה מעידה ניהל חיים נורמטיביים והתגייס לצבא כדי לתרום לחברה. עוד טוען הוא כי לא ניתן משקל לעובדה כי הוא הסגיר את עצמו למשטרה לאחר האירוע; לשיקול השיקום, בייחוד לנוכח גילו הצעיר; רצונו לנהל חיים נורמטיביים; השתלבותו בטיפול קבוצתי ופרטני בפיקוח שירות המבחן; והשינוי הניכר שחל בתפקודו לאחר האירוע. אשר לאחידות הענישה, טוען המערער כי קיים פער בלתי סביר בין העונש שהוטל עליו לבין העונשים שהוטלו על הנאשמים הנוספים בתיק. לשיטתו, פער זה מצדיק התערבות בית משפט זה והקלה עמו.

7. בדיון לפנינו מיום 1.7.2014, חזר בו המערער מטענת אחידות הענישה ומיקד את טענותיו בחומרת העונש. המערער הדגיש את נסיבותיו האישיות ואת שיקולי השיקום בייחוד לנוכח השתייכותו לקבוצת בגירים-צעירים.

תשובת המשיבה

8. באת כוח המשיבה ביקשה לדחות את הערעור. נטען כי העונש שהוטל על המערער עולה בקנה אחד עם מדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים. הודגש כי מדובר במעשים שהם ברף הגבוה של העבירות בהן הורשע המערער. כן נטען כי בית המשפט המחוזי איזן באופן ראוי בין שיקולי הענישה השונים ונתן משקל מספק לנסיבותיו האישיות של המערער ולגילו הצעיר.

תסקיר שירות מבחן

9. ביום 30.1.2014 וביום 1.7.2014 הוגשו שני תסקירי שירות מבחן משלימים בעניינו של המערער. מן התסקירים עולה כי בתחילת מאסרו שולב המערער תעסוקתית במרפאת בית הסוהר ובהמשך שולב בלימודי המדרשה. צוין כי הוא הסתגל למאסר וכי הוא מביע רצון להשתלב בטיפול בתחום בעיותיו כדי לשקם את חייו. עוד עולה מן התסקירים כי המערער שולב בקבוצת "פוגעים בתאונות דרכים" בהנחיית עובדת הסוציאלית של האגף בבית הסוהר וכי הקבוצה הסתיימה לאחרונה. עולה גם כי לעת עתה אין תכנון בדבר שילובו של המערער בתוכנית טיפולית ארוכת טווח.

דיון והכרעה

10. לאחר שעיינו בהודעת הערעור, בתסקירי שירות המבחן ובגזר דינו של בית המשפט המחוזי, ולאחר ששמענו את טענות הצדדים, הגענו למסקנה שאין בידינו לקבל את הערעור. דומה כי אין צורך להכביר במילים על הסכנה הרבה

הגלומה לחיי אדם בתופעת המרדפים. המערער נהג בצורה פראית תוך שהוא מסכן חיי נהגים אחרים, עוברי אורח וחיי שוטרים שביקשו למלא את תפקידם וכל זאת כדי להימלט מהדין. נסיבות ביצוע העבירות בכללותן הן חמורות והעונש שגזר בית המשפט המחוזי הולם חומרה זו ואינו סוטה ממדיניות הענישה הנהוגה. כך למשל בע"פ 5619/13 מסרואה נ' מדינת ישראל (18.5.2014), נערך מרדף משטרתי אחרי נאשם שנהיגתו הפרועה סיכנה חיי אדם. הנאשם היה בן 25 והוגש בעניינו תסקיר חיובי אשר המליץ על הימנעות מהטלת עונש מאסר בפועל. יחד עם זאת, בית המשפט המחוזי הטיל עליו ארבע שנות מאסר. ערעור מטעמו לבית המשפט העליון נדחה. בדומה, בע"פ 8410/09 אלשיך נ' מדינת ישראל (20.10.2010), נדחה ערעור על חומרת עונש של ארבע שנות מאסר בפועל. בע"פ 2410/14 מדינת ישראל נ' אבו אלקיעאן (11.11.2014), דובר על מרדף משטרתי תוך נהיגה שהיה כרוך בה סיכון לחיי אדם, במהלכו נפגע שוטר ברגלו. בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה על קולת העונש והחמיר את עונשו של המשיב מ-24 חודשי מאסר לארבע שנות מאסר בפועל וזאת מבלי שמוצה הדין עמו. בית המשפט ציין כי "אנו מצפים כי רמת הענישה אותה אנו מכתבים תיושם בפועל על ידי ערכאות קמא". עיינו באסופת הפסיקה אשר הגיש לנו המערער, אך דומה כי לא ניתן להקיש ממנה למקרה הנוכחי וזאת לנוכח היקף העבירות וחומרתן. רוב פסקי הדין שהגיש המערער עוסקים בעבירת סיכון חיי אדם והפרעה לשוטר במילוי תפקידו, כאשר לעבירות אלו לא התווספו עבירות נוספות. במקרה הנוכחי לשתיה עבירות אלה התווספו שתי עבירות של ניסיון לחבלה חמורה בכוונה מחמירה, וזאת בשל כך שהמערער הבחין בשוטרים שעמדו במחסומים, האיץ את מהירותו לכיוונם וניסה לפגוע בהם. בנוסף, נעברה עבירה של קשירת קשר לביצוע עוון, בכך שהמערער התקשר לחבריו וביקש מהם לבוא לעזרתו ולהפריע לשוטרים כדי שיימלט, וכך היה.

11. אשר לנסיבותיו האישיות של המערער, לא ניתן לומר כי השיקולים שהעלה המערער, כפי שעולים גם מתסקיר שירות המבחן נעלמו מעיניו של בית המשפט המחוזי, וניכר כי הוא נדרש להם בגזר דינו (ראו: עמוד 5 לגזר הדין). גם לא מצאנו כי העובדה שהמערער הסגיר עצמו לתחנת המשטרה לאחר האירוע מצדיקה הקלה בעונשו, שכן ממילא בסוף המרדף השוטרים תפסו את הטלפון הנייד שנשמט ממנו בעת מנוסתו. לנוכח האמור, לא מצאנו כי שגה בית המשפט בכך שלא קיבל את המלצת שירות המבחן. לבסוף, נעיר כי לא נעלמו מעינינו שיתוף הפעולה של המערער עם גורמי הטיפול בשירות המבחן ובבית הסוהר וכן השינוי שחל בתפקודו ואנו מעודדים אותו להמשיך בדרך זו. הנחתנו כי ייתכן וייתן לכך ביטוי בעת שתיבחן בקשתו לשחרור מוקדם ככל שתוגש, וזאת מבלי שאנו נוקטים עמדה לגופה של בקשה זו.

12. סוף דבר, הערעור נדחה בזה.

ניתן היום, ב' באב התשע"ד (29.7.2014).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט